

DÍTĚ V OSOBNOSTNÍM POJETÍ

Jana Bednářová

Helus, Z. *Dítě v osobnostním pojetí*. Praha: Portál, 2004.

Stačilo k přečtení několik desítek stran publikace Zdeňka Heluse *Dítě v osobnostním pojetí*, aby bylo zřejmé, že se dostává do rukou odborné a rodičovské veřejnosti knížka nanejvýš potřebná. Vyjadřuje totiž trvale naléhavé téma – obrát k dítěti.

Autor v první části sleduje vývoj názorů na dětství. Zejména se zabývá otázkou, jak bylo na dítě nahlíženo a jak s ním bylo jednáno. Dotýká se ale především současného dětství se všemi průvodními jevy, a to i negativními, nad kterými není možné mávnout rukou.

Výslednicí široce pojatého osobnostního pohledu je respekt vůči dítěti, o němž je pojednáno ve druhé kapitole. Osobnost dítěte není určována pouze vnějšími okolnostmi, ale v první řadě vyvěrá z vnitřních zdrojů, které je nutné nezkalit neuváženými zásahy a kterým je třeba v jejich prosazování napomáhat. Dítě je vysoce senzibilní bytost, což zpravidla předznamenává možné ohrožení v dalším vývoji a narušení utváření jeho osobnosti. Největší pozornost je zaměřena na potenciality: To, jak je vnímána odkázanost dítěte a jeho vývojové směřování, ovlivňuje rozhodujícím způsobem aktualizaci daných předpokladů. Autor na tomto místě říká: „Potentiality jsou bohatstvím, za které okolí dítěte musí převzít odpovědnost.“

V třetí části publikace se dále uvádí, že stanovení výchozích předpokladů je jen prvním krokem na cestě k dítěti. Dalšími, a to zcela nezbytnými, jsou především rozvinutí vlastních možností. Proces integrace osobnosti probíhá, podle mínění autora, v šesti základních zřetelích v přístupu k dítěti.

Závěrečná kapitola připomíná, že osobnostní pojetí dítěte a uplatňování principů, které tomu odpovídají, nejsou vždy samozřejmostí. Častý je tzv. osobnostní postoj, jenž ústí do situací, které blokují vývojové a výkonové možnosti dítěte. V tomto smyslu je zde zmiňováno nebezpečí spojené se školou.

Knížku Zdeňka Heluse je možné považovat za vysoce profesionálně napsanou publikaci, spojující na malém prostoru nejnovější poznatky sociální a pedagogické psychologie a pedagogiky a dalších sociálních věd. Je určena studentům pedagogiky a psychologie, učitelům a výchovným poradcům, psychologům a také rodičům. Její největší hodnota je v integraci jednotlivých hledisek

a východisek v ucelený názor na rozvíjející se osobnost, vyjadřující potřebu humanizace vzdělávání a výuky u nás.

Mgr. Jana Bednářová
Jablonné nad Orlicí
e-mail: bednarova.j@tiscali.cz